

रुग्णाची सेवाशुश्रूषा ‘साधना’ म्हणून कशी करावी ?

मराठी (Marathi)

संकलक

हिंदु राष्ट्राच्या स्थापनेचा उदघोष करणारे
सचिवानंद परब्रह्म डॉ. जयंत बाळाजी आठवले
श्रीमती मनीषा गाडगीळ

सनातन संस्था

सनातनच्या ग्रंथांची भारतातील भाषांनुसार संख्या

मराठी ३४४, इंग्रजी २०१, कन्नड १९८, हिंदी १९५,
गुजराती ६८, तेलुगु ४५, तमिळ ४३, बंगाली ३०, मल्ल्याळम् २४,
ओडिया २२, पंजाबी १३, नेपाळी ३ अन् आसामी २

एप्रिल २०२४ पर्यंत ३६५ ग्रंथांच्या १३ भाषांत ९६,५४,००० प्रती !

सचिवानंद परब्रह्म डॉ. जयंत आठवले यांच्या अद्वितीय कार्याचा संक्षिप्त परिचय

१. अध्यात्माच्या प्रसारासाठी ‘सनातन संस्थे’ची स्थापना !
  २. ‘गुरुकृपायोग’ या साधनामार्गाचे जनक !
  ३. हिंदु राष्ट्राच्या (ईश्वरी राज्याच्या) स्थापनेचा उद्घोष (वर्ष १९९८)
  ४. ग्रंथ-निर्मिती : एप्रिल २०२४ पर्यंत ३६५ ग्रंथांच्या १३ भाषांत ९६ लाख ५४ सहस्र प्रती !
  ५. शारीरिक, मानसिक, तसेच वाईट शक्तींच्या त्रासांवरील उपायपद्धतींविषयी संशोधन
  ६. ‘सनातन प्रभात’ नियतकालिकांचे संस्थापक-संपादक !
  ७. ‘हिंदु राष्ट्रा’च्या स्थापनेसाठी संत, संप्रदाय, हिंदुत्ववादी आर्दींचे संघटन आणि त्यांना दिशादर्शन !
- (संपूर्ण परिचयासाठी वाचा – ‘www.Sanatan.org’.)

सचिविदानंद परब्रह्म डॉ. आठवले यांचे साधकांना आश्वासन !

स्थूल देहा असे स्थककाळाची मर्यादा ।
कैसे असू सर्वदा सर्वा ठाची ॥
सनातन अमी माझे नीत्य रूप ।
त्या रुपे सर्वत्र जाहे करा ॥

- श्रीमती गाडगीळ ३१/८००
१५-५-१९९६

श्रीमती मनीषा गाडगीळ यांचा परिचय

श्रीमती गाडगीळ यांनी वर्ष १९९८ पासून सनातन संस्थेच्या मार्गदर्शनानुसार साधना आरंभ केली. त्या ग्रंथ-संकलनाच्या जोडीलाच साधकांसाठी ‘स्वभावदोष-निर्मूलन सत्संग’ ही घेतात. त्यांची साधनेमुळे आध्यात्मिक उन्नती होऊन त्या जन्म-मृत्यूच्या फेन्यातून मुक्त झाल्या आहेत. F (LG-IHe-RuS + SOManGa-Pari)

अनुक्रमणिका

(प्रकरणांतील काही वैशिष्ट्यपूर्ण मथळे खाली दिले आहेत.)

प्रकरण १. प.पू. डॉ. आठवले यांनी रुग्ण	१०
आई-वडिलांची केलेली आदर्श सेवा	१०
प्रकरण २. रुग्णाची शारीरिक स्तरावर घ्यायची काळजी	२८
प्रकरण ३. रुग्णाची मानसिक स्तरावर घ्यायची काळजी	४०
३ अ. रुग्णाची मानसिकता सांभाळून सर्व कृती करणे	४०
३ आ. रुग्णाची मानसिक स्थिती चांगली ठेवण्यास साहाय्यभूत म्हणून त्याला ‘स्वयंसूचना’ देण्यास सांगणे	४४
प्रकरण ४. रुग्णाची आध्यात्मिक स्तरावर घ्यायची काळजी	४६
४ आ. रुग्णाला विकार-निर्मूलनासाठी नामजप करायला सांगणे	४६
४ उ. ‘रुग्णासाठी उपयुक्त ठरतील’, असे काही सोपे आध्यात्मिक उपाय	४९

प्रकरण ५. रुग्णाकडून साधनेचे प्रयत्न कसे करवून घ्यावेत ?	५२
५ इ. रुग्णाला नामजप करण्यास सांगणे	५३
५ ई. ‘रुग्णाचा देवाप्रती भाव जागृत होईल’, असे प्रयत्न रुग्णाकडून करवून घेणे	५४
प्रकरण ६. रुग्णाची सेवा ‘साधना’ म्हणून कशी करावी ?	६४
६ अ. रुग्णाची सेवा करणाऱ्याने ती सेवा ‘गुरुसेवा किंवा संतसेवा’ या भावाने करणे	६४
६ इ. रुग्णसेवा करणाऱ्याने रुग्णाला होणाऱ्या त्रासाकडे पहातांना लक्षात ठेवायचे दृष्टीकोन	६६
६ उ. रुग्णाची सेवा ‘साधना’ म्हणून केल्यास होणारे लाभ	७०
६ ए. साधकांनो, रुग्णाईत साधकांना साहाय्य करून त्या माध्यमातून गुणवृद्धी करा !	७६
अ. संकलकांचा वैज्ञानिक दृष्टीकोन आणि अन्य माहिती	७७

मनोगत

‘सर्वसाधारणपणे प्रत्येकालाच जीवनात आजी-आजोबा किंवा आई-वडील, रुणाईत कुटुंबीय आदींची सेवाशुश्रूषा करावी लागते. व्यक्ती आजारपणामुळे शारीरिकदृष्ट्या दुर्बल होते, तसेच मनानेही खचून जाते. अशा रुणाला आजाराशी लढण्यासाठी मानसिक आधार देऊन त्याची योग्य प्रकारे सेवाशुश्रूषा करणे, हे कुटुंबियांसमोर आव्हान असते. ‘हे दोन्ही कसे करावे ?’, याचे सोपे आणि कृतीच्या स्तरावरील मार्गदर्शन या लघुग्रंथात केले आहे. बहुतांश वेळा आजारामागे काही ना काही आध्यात्मिक कारणही असते. ते दूर करण्यासाठी कोणते सोपे उपाय योजता येतात, याविषयी वैशिष्ट्यपूर्ण माहितीही लघुग्रंथात दिली आहे.

रुणाला साहाय्य करणाऱ्याने रुणाची सेवाशुश्रूषा करतांना स्वतःच्या मनाचा संघर्ष होऊ न देता ती आनंदाने करणे, हेही कठीण असते. त्याने ही सेवाशुश्रूषा ‘साधना’ म्हणून केल्यासच ती आनंदाने होऊ शकते आणि त्याला या सेवेतून मिळणारे फलही अधिक असते. ‘रुण आणि रुणाला साहाय्य करणारा,

अशा दोघांचीही साधना होऊन दोघेही आनंदी अवस्था कसे अनुभवू शकतील ?’, हे या लघुग्रंथातून समजते.

भावी काळ हा नैसर्गिक आपत्ती, महायुद्ध अशा भीषण संकटांनी युक्त असेल. तेव्हा घराघरात रुग्ण व्यक्ती असण्याची शक्यता उद्भवू शकते. या पाश्वर्भूमीवर हा लघुग्रंथ प्रत्येक कुटुंबासाठीच उपयुक्त आहे.

‘या लघुग्रंथाद्वारे सर्वांनाच साधना म्हणून सेवाशुश्रूषा करण्याविषयी दृष्टीकोन मिळून त्यांच्याकडून तशी ती व्हावी’, अशी श्री गुरुचरणी प्रार्थना !’ – संकलक F (LG-IHe-RuS)

वाचकांसाठी सूचना !

प्रस्तुत लघुग्रंथात श्रीमती मनीषा गाडगीळ यांचे यजमान विद्यमान असतांनाच्या काळातील, म्हणजे १३.७.२०२० या पूर्वीच्या लिखाणात श्रीमती गाडगीळ यांच्या नावाच्या आरंभी ‘सौ.’ असे लिहिले आहे आणि त्यानंतरच्या लिखाणात ‘श्रीमती’, असे लिहिले आहे.